

แนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว รางวัลชนะเลิศ พ.ศ.2551 – พ.ศ.2560

Themes in the Wankaew Award-Winning Youth Novels from 2002 to 2017

ทิพวรรณ แสงทอง* และ สารทิ ขาวดี

Tippawan Sangkong* and Sarapee Khowdee

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อุบลราชธานี ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University, Ubonratchathani, Thailand

*Corresponding author, E-mail: kik_kikfilm@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว รางวัลชนะเลิศ พ.ศ.2551 – พ.ศ.2560 จำนวนทั้งสิ้น 9 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายทุกเรื่องมีการนำเสนอแนวคิดหลักร่วมกัน 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเรื่องความขาด และแนวคิดเรื่องความเมตตา กรุณา ส่วนแนวคิดย่อยที่พบร่วมกันในนวนิยายบางเรื่อง มี 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเรื่องครอบครัว และแนวคิดเรื่องธรรมชาติ จากผลการศึกษา ยังแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้นวนิยายทั้ง 9 เรื่อง จะเขียนโดยผู้เขียนคนละคน แต่ทุกเรื่องได้นำเสนอภาพปัญหาความขาดในเด็กและเยาวชนอยู่ เช่น ขาดบุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัว ขาดสุขภาพกายที่สมบูรณ์ และขาดการยอมรับผ่านเรื่องราวของตัวละครเอกอย่างสอดคล้องตรงกัน รวมทั้งผู้เขียนได้นำประเด็นความขาดมาสร้างเป็นปมปัญหาหลักในโครงเรื่องเพื่อเน้นย้ำแนวคิดหลักด้วย ลักษณะดังกล่าวจึงอาจอนุมานได้ว่าสังคมไทยยังคงมีปัญหานี้อยู่ ส่วนการนำเสนอแนวคิดหลักเรื่องความเมตตา กรุณา คู่ขนานกันไปกับแนวคิดเรื่องความขาดในนวนิยายทุกเรื่อง เป็นไปได้ว่าผู้เขียนเห็นว่าความเมตตา กรุณา ไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในครอบครัว โรงเรียน หรือแม้แต่จากบุคคลอื่นในสังคม ล้วนเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนที่กำลังเผชิญกับภาวะความขาด มีกำลังใจที่จะใช้ชีวิตต่อไปด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง กล้าสู้กับอุปสรรค รวมถึงพร้อมจะเติบโตเป็นคนดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่วนแนวคิดย่อยทั้ง 2 แนวคิดนั้น แนวคิดเรื่องครอบครัวสะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการกำหนดความคิด และพฤติกรรมของลูกหลาน ซึ่งถ้าหากพวกเขาได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีจากครอบครัว มีพ่อแม่เป็นต้นแบบที่ดี ก็จะเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพในสังคมได้ ส่วนแนวคิดเรื่องธรรมชาติ ผู้เขียนอาจเห็นว่ามนุษย์กำลังขาดจิตสำนึกที่ดีต่อธรรมชาติและโลกใบนี้ ดังนั้นการนำเสนอแนวคิดเรื่องธรรมชาติไว้ในวรรณกรรมเยาวชน จึงช่วยสร้างความตระหนักให้ผู้อ่านที่เป็นเด็กและเยาวชนรู้สึกรัก ห่วงแหน และไม่เบียดเบียนธรรมชาติ รวมถึงสิ่งมีชีวิตทุกชนิดบนโลกใบนี้

คำสำคัญ: วรรณกรรมเยาวชนแว่นแก้ว แนวคิด แนวคิดหลัก แนวคิดย่อย

Abstract

This article reports the results of the analysis of the themes in nine youth novels that won the Wankaew Award for Youth Novel from 2002 to 2017. The analysis revealed that the novels shared two main themes: inadequacy and compassion and two sub-themes: family and nature. This finding suggested that although the novels were written by different authors, they similarly presented the stories of the main characters who encountered inadequacies, such as loss of their beloved family members, poor physical well-being, and lack of acceptance. The authors exploited such inadequacies as the main conflict of the stories and presented them as the main themes which were common among the novels. The result implied that those inadequacies remained a problem in Thailand. In addition, it was found that compassion was presented as a parallel main theme in each of the novels. This indicated that the authors conceived compassion as a pivotal force. No matter it was expressed within the family, at schools, or even by other people, it motivated children with those inadequacies to continue their life with strong minds, dare to face obstacles, grow up being good people, and live with other people happily in the society. Considering the two sub-themes, the family theme suggested that family had a profound influence on younger generations' views and behaviors. Raised in an appropriate way by parents who were good models, a child could grow up being a good person in the society. Regarding the nature theme, the authors might find that human beings lacked compassion for the nature and the earth. Therefore, presenting the nature theme in the youth literature could raise children's and youth's awareness of the nature, so that they would love, cherish, and not exploit the nature and other living things.

Keywords: Wankaew Award-Winning Youth Literature, Themes, Main Theme, Sub-Theme

1. บทนำ

วรรณกรรมเยาวชนแวนแคว้นเป็นโครงการของบริษัท นานมีบุ๊คส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทย เพราะการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านควรเริ่มตั้งแต่เด็ก ขณะเดียวกันการสร้างสรรค์หนังสือที่เหมาะสม มีคุณภาพ กระตุ้นให้เยาวชนและคนไทยใฝ่รู้ รักการอ่าน ส่งเสริมให้นักเขียนไทยหันมาสนใจเขียนหนังสือที่มีคุณภาพดี ในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแคว้น ประเภทนวนิยาย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2560 มีทั้งสิ้น 9 เรื่อง โดยในพ.ศ. 2558 เป็นปีพิเศษที่มีผลงานประเภทนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ จำนวน 2 รางวัล แต่ พ.ศ.2553 และ พ.ศ.2555 ไม่มีผลงานที่โดดเด่น จึงไม่มีนวนิยายเรื่องใดได้รับรางวัลชนะเลิศจากโครงการนี้ ซึ่งผลงานรางวัลชนะเลิศประเภทนวนิยายสำหรับเยาวชนตลอด 10 ปี มีดังนี้ปี 2551 เรื่อง หมา(อยู่)วัด ผลงานของโสภณประภัสร์ ชันธุสุวรรณ ปี 2552 เรื่องขุดคนอยู่ไหน ผลงานของชัยกร หาญไฟฟ้า ปี 2554 เรื่องตามหาใจฉัน ผลงานของคามิน คมนีย์ ปี 2556 เรื่องเจ้าเอ๋ย...เจ้ากรงหัวจุก ผลงานของชัชชยากร ปี 2557 เรื่องเสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผลงานของกร ศิริวัฒน์ ปี 2558 เรื่องข้างบิน ผลงานของอรเกษม

รอดสุทธิ เรื่องริมคลองนั้นมีผมกับเปิด ผลงานของคบบเพลิง สราญ ปี 2559 เรื่องเด็กชายผู้ระบายสีฟ้าไม่เป็น ผลงานของรุจวิ นาเอก และปี 2560 และเรื่องวันเกิดของเค้าโม่ง ผลงานของจันทรงลี

ความน่าสนใจของนวนิยายทั้ง 9 เรื่อง อยู่ตรงที่ถึงแม้จะต่างผู้เขียน แต่ทุกเรื่องกลับมีการนำเสนอแนวคิดร่วมไว้อย่างน่าสนใจ กล่าวคือมีการนำเสนอ “ความขาด” ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กำหนดให้ตัวละครเอกขาดพ่อ ขาดแม่ ขาดพี่น้อง หรือขาดความสมบูรณ์ด้านคุณภาพชีวิต มาสร้างเป็นปมปัญหาหลักในโครงเรื่องนวนิยาย เพื่อเป็นแรงผลักดันและกำลังใจให้ผู้อ่านที่กำลังประสบกับภาวะความขาดมีกำลังใจในการใช้ชีวิตอย่างเข้มแข็งขึ้น จุดเด่นด้านการนำเสนอแนวคิดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยต้องการนำนวนิยายสำหรับเยาวชนจำนวน 9 เรื่องดังกล่าว มาศึกษาอย่างละเอียด เพื่อดูว่านอกจากมุมมองที่ผู้เขียนทุกคนมีตรงกันว่า ความขาด ความไม่สมบูรณ์ด้านต่าง ๆ ไม่ใช่อุปสรรคในการขัดขวางการเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กคนหนึ่งแล้ว ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดใดผ่านนวนิยายอีกบ้าง ทั้งแนวคิดหลัก และแนวคิดย่อย

2. วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว รางวัลชนะเลิศ พ.ศ.2551 – พ.ศ.2560

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูล

3.1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเยาวชนและงานเขียนประเภตนวนิยาย

3.1.2 ศึกษาข้อมูลรางวัลวรรณกรรมแว่นแก้ว

3.1.3 คัดเลือกวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดรางวัลวรรณกรรมแว่นแก้ว ประเภตนวนิยายสำหรับเยาวชน เพื่อนำมาเป็นกลุ่มข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์ รวม 9 เรื่อง

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นแนวคิดของนวนิยายสำหรับเยาวชน ทั้งหมด 9 เล่ม

3.3 สรุปและอภิปรายผลพร้อมข้อเสนอแนะ

4. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์นวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว รางวัลชนะเลิศ พ.ศ.2551 – พ.ศ.2560 ทั้งแนวคิดหลัก และแนวคิดย่อย สรุปผลได้ดังนี้

4.1 แนวคิดหลัก นวนิยายทั้ง 9 เรื่องที่นำมาศึกษา พบว่าผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดหลักร่วมกัน 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเรื่อง “ความขาด” และ แนวคิดเรื่อง “ความเมตตากรุณา” อธิบายได้ดังนี้

4.1.1 แนวคิดเรื่อง “ความขาด” ผู้เขียนได้นำเสนอรูปแบบความขาด 3 ลักษณะ ได้แก่ ความขาดบุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัว ความขาดสุขภาพกายที่สมบูรณ์ และความขาดการยอมรับ

4.1.1.1 ความขาดบุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัว นวนิยายที่พบการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการขาดบุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัวพบทั้งหมด 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องหมา (อยู่) วัด เรื่องตามหาโจตัน เรื่องเจ้าเอ๋ย...เจ้ากรงหัวจุก เรื่องเสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ เรื่องริมคลองนั้นมีผมกับเป็ด และเรื่องเด็กชายผู้ระบายสีฟ้าไม่เป็น ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างตัวบทจากเรื่อง หมา (อยู่) วัด ที่ผู้เขียนได้นำเสนอภาพความขาดบุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัวโดยนำเสนอภาพผ่านตัวละครเอกที่เป็นหมาน้อยกำพรวแม่ ชื่อ “ทองเทา” ดังความตอนหนึ่งว่า

“ผมเป็นหมาในความดูแลอุปการะของหลวงตาแห่งครับ ผมเคยได้อินหลวงตาแห่งเล่าให้ญาติโยมฟังว่า ตอนที่เก็บผมมาจากข้างประตูวัด ตอนนั้นผมยังไม่ลืมตาเลย หลวงตาบอกว่าคนที่เอาผมมาทิ้งข้างใจคำจริง ๆ ลูกหมาเล็กขนาดนั้นถ้าไม่ได้กินนมแม่และไม่มีใครเก็บมาเลี้ยงก็คงต้องตายแน่ เพราะยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แล้วแม่หมาก็ต้องวิ่งตามหาลูกของมันด้วยความรักความผูกพันตามสัญชาตญาณของความเป็นแม่ อย่าคิดว่าสัตว์รักลูกไม่เป็น เพียงแต่มันพูดไม่ได้อย่างคนเท่านั้น แต่ความรู้สึกปวดร้าวเจ็บช้ำเมื่อคนพาลูกของมันไปทิ้ง ก็คงไม่แตกต่างจากคนที่ถูกหายหรือถูกขโมยลูก”

(โสธมประภัตร ชันธุสุวรรณ, 2560: 16-17)

ตลอดเรื่อง นอกจากผู้เขียนจะอธิบายให้เห็นภาพทองเทาว่าเป็นสุนัขกำพร้าที่น่าสงสารแล้ว สิ่งที่น่าสนใจคือผู้เขียนได้นำเสนอให้เห็นว่าในความขาดพ่อและแม่นั้น ทองเทายังโชคดีที่มีคนมาเติมเต็มส่วนขาดให้แทน นั่นคือหลวงตาแห่ง ท่านสมภาร ท่านมหาวัน และหลวงพี่ทุกรูป ทั้งหมดคอยให้ความรัก ความอบอุ่น ทำให้ทองเทาเติบโตเป็นหมาที่ดี แม้ไม่มีบุพการีคอยอบรมสั่งสอน และให้ความรักเช่นลูกหมาตัวอื่น ดังความตอนหนึ่งว่า

ตลอดชีวิตผม ตั้งแต่เกิดมาจำความได้ ลืมตาขึ้นมาก็เห็นสีเหลืองของจีวรพระ เติบโตอยู่ในความร่มเย็นของพระพุทธศาสนา ผมถือว่าเป็นความโชคดีที่สุด ถึงแม้ผมจะเกิดเป็นหมา ผมก็มีความภูมิใจในชาติกำเนิด ผมเป็นหมาพันธุ์อะไรผมไม่รู้ และผมก็ไม่สนใจผมคิดว่าผมเป็นหมาไทย เพราะผมเกิดบนแผ่นดินไทย และผมเติบโตขึ้นมาในวัดไทย แผ่นดินที่มีบุญคุณต่อชีวิต ให้ความร่มเย็นเป็นสุขแก่ผม ให้ความเจริญทั้งทางร่างกายและทางจิตใจแก่ผม

ผมไม่เคยลืมพระคุณข้าวแดงแกงร้อนที่พระท่านเลี้ยงดูผมมาตลอด แม้ใครจะมองเห็นว่ามันเป็นเพียงแค่เศษอาหารที่ไม่มีใครต้องการแล้วจึงมาถึงพวกผม แต่สำหรับผมมันคืออาหารวิเศษ ที่ทำให้ผมมีชีวิตอยู่ได้ อาหารที่วิเศษกว่านั้นก็คือความเมตตากรุณาที่ผมได้รับจากท่านสมภาร หลวงตาแห่ง ท่านมหาวัน และหลวงพี่ทุกรูปมากบ้างน้อยบ้างเป็นความอบอุ่นที่ซาบซึ้งอยู่เสมอ

สิ่งดี ๆ ที่ผมได้รับจากท่านทั้งหลายเหล่านี้ ทำให้ผมไม่เคยเป็นหมาที่มีปัญหา แม้ผมจะไม่มีพ่อแม่คอยอบรมสั่งสอน แต่ผมก็ได้รับสพรธรรมจากหลวงตาแห่งและท่านมหาวันที่เทศน์ให้ญาติโยมทั้งหลายฟังผ่านเข้าหูผมอยู่เสมอ ผมรู้สึกว่าเป็นบุญของผมเหลือเกินที่ได้รับฟังสิ่งดี ๆ ทำให้ผมเป็นหมาที่มีความเจริญเติบโตทางร่างกายพร้อมกับความเจริญทางจิตใจและความคิด

(โสธมประภัตร ชันธุสุวรรณ, 2560: 113-114)

จากความข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความขาดบางครั้งก็ไม่ใช่ปัญหาใหญ่ หากคนรอบข้างไม่ละเลย และพร้อมจะช่วยเหลือกันเต็มเต็ม เช่นที่ทองเทาได้รับ และนั่นก็เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ทองเทากลายเป็นหมาที่คลั่ง ทำดีไม่เกรงหรือสร้างปัญหา ที่สำคัญคือทองเทาไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองมีปมด้อย ลักษณะเช่นนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อไม่สามารถเลือกเกิดได้ แต่เราสามารถเลือกหนทางที่จะเป็นได้ เพียงแค่มีสำนึกในความเมตตากรุณาที่คนรอบข้างมอบให้ แล้วใช้ความรักความสงสารนั้นมาเป็นพลังช่วยประคับประคองให้เราเติบโตอย่างเข้มแข็ง

4.1.1.2 ความขาดสุขภาพกายที่สมบูรณ์ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยหมายถึง คนที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์ ไม่แข็งแรง อวัยวะบางส่วนไม่สามารถทำงานได้อย่างปกติ นวนิยายที่ผู้เขียนสร้างตัวละครเอกให้ประสบกับความขาดสุขภาพกายที่สมบูรณ์ มี 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ช้างบิน และเรื่อง เด็กชายผู้ระบายสีฟ้าไม่เป็น

ผู้วิจัยยกตัวอย่างจากเรื่อง เด็กชายผู้ระบายสีฟ้าไม่เป็น ผู้เขียนสร้างตัวละครเอกชื่อ “คราม” ให้เป็นเด็กที่รักการวาดรูป เพราะเคยเห็นแม่วาดมาตั้งแต่เด็ก ที่สำคัญคือเขาอยากวาดท้องฟ้าให้สวยเหมือนที่แม่วาด เมื่อเข้าสู่วัยเรียนครามก็ได้เริ่มวาดรูปอย่างจริงจัง แต่ทว่าเพียงไม่นานเขาก็ต้องรับทราบข่าวร้ายว่าตัวเองมีอาการตาบอดสี ไม่สามารถมองเห็นท้องฟ้าเป็นสีฟ้าแบบใคร ๆ ได้อีก ความเจ็บปวดนี้ได้กลายเป็นสิ่งฝังใจให้ครามไม่อยากวาดรูปอีก ดังความตอนหนึ่งว่า

คอนนั้นครามไม่เข้าใจหรอกว่าตาบอดสีคืออะไร แต่ที่เข้าใจคือคำพูดของหมอที่ว่าเขาคงวาดรูปไม่ได้อีกแล้ว เข้าใจอยู่นั่นแหละ แล้วก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น วาริชิโรโหมเข้ามาคอยปลอบ ท่ามกลางความวุ่นวายในห้องตรวจ หัวใจดวงน้อยแตกสลาย เศษซากละเอียดเหล่านั้นนอนกองจมใต้ดินสอสีกลายเป็นเสียงนรกตามคำใจเด็กชายอยู่หลายปี ทุกครั้งที่มองไปที่กล่องดินสอสีซึ่งเก็บไว้ในลิ้นชัก
เป็นไปไม่ได้
ความฝันที่เป็นไปไม่ได้

(จุจรวินาเอก, 2561: 78-79)

จากความข้างต้น ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าอาการตาบอดสีจะไม่ใช่เรื่องร้ายแรงในการใช้ชีวิตประจำวัน แต่สำหรับบางคน บางอาชีพ ที่ต้องเกี่ยวข้องกับสี ความผิดปกติข้อนี้จะกลายเป็นอุปสรรคสำคัญ เช่นกรณีของครามที่รักการวาดภาพระบายสีมากเป็นชีวิตจิตใจ ค่ายื่นยันจากแพทย์ว่าตนจะไม่สามารถมองเห็นท้องฟ้าเป็นสีฟ้าเหมือนคนทั่วไป จึงส่งผลต่อความมั่นใจในการวาดภาพอย่างยิ่ง และถึงแม้จะมีความรักของพ่อมาเป็นเครื่องปลอบใจมากสักเท่าใด ครามก็ยังรู้สึกแสบแสบตัว โดดเดี่ยว และแปลกแยกจากผู้คน จนกระทั่งเขาได้มาพบกับ ขมิ้น เพื่อนร่วมห้องที่มาช่วยสร้างความมั่นใจและทำให้เขาอยากกลับมาวาดรูปอีกครั้ง ดังความตอนหนึ่งว่า

“เป็นคนวาดรูปนั่นหรือ”

“อ...อ้อ”

“วาดท้องฟ้าหรือ”

“ใช่”

“เป็นท้องฟ้าที่แปลกคินะ”

ครามชะงัก ใจสั่น เม้มปากเป็นเส้นตรง บรรยากาศที่อึดอัด ครามตอบด้วยน้ำเสียงเบาเท่าสายลม หวังให้คำตอบกลืนหายไปในความเงียบ

“ก็...เราเห็นเป็นแบบนั้น”

“จริงหรือ! ขมิ้นตาโต อึกกว้าง น้ำเสียงตื้นตัน “เท่าไปเลย อย่างกับพวกยอคนมนุษย์ในหนังนะ”

ครามประหลาดใจ เมื่อคำตอบที่ได้รับ ไม่เหมือนเดิม กระทั่งสายตาที่ได้รับก็ไม่ใช่แบบเดิมที่เคยเห็น ดวงตาขมึนเป็นประกายราวกับเจอเรื่องวิเศษ จ้องมาที่ครามเหมือนน้องตัวเล็ก ๆ เวลาอยากได้อะไรบางอย่าง และเริ่มชักเสียวใส

“ทำไมไม่วาดให้เสร็จล่ะ”

“ก็...” ครามกลับไปเปิดแฟ้ม หินภาพออกมาดู จริงด้วย ภาพนี้ยังไม่เสร็จดี ท้องฟ้าด้านหนึ่งยังใสสะอาด

“เราไม่ยอวาดต่อ”

“ทำไมล่ะ” ขมิ้นขมวดคิ้ว “มันไม่ได้แย่นะ”

“เรากลัวมันไม่สวย”

“เราชอบออก วาดต่อเถอะ”

ขมิ้นยิ้ม ดวงตาเปล่งประกายระยิบระยับ ครามมองขมิ้น ไม่เชื่อหูและตาของตัวเองว่าสิ่งที่เขารับรู้อยู่นี้จะเป็นความจริง ความจริงที่สั่นโลกของครามอีกครั้ง เหมือนตอนคิดถึงแม่ในคืนดาวเต็มฟ้า รอยยิ้มตื้นตันจุดประกายในใจคราม ให้ความหวังส่องสว่างเรื่องราว

(จุฑา วิ นานา, 2561: 60-61)

จากความข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการมีภาวะผิดปกติเรื่องการมองเห็นสีของคราม เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการทำในสิ่งที่รัก โดยเฉพาะเมื่อมีคำยืนยันจากแพทย์ว่าโรคนี้ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ยิ่งทำให้ความฝันที่จะเป็นศิลปินวาดภาพของเขามีคสนธิ แต่แล้วการมาของขมิ้นก็กลายเป็นเรื่องพิเศษของเขา อาการตื้นตันตาโตของเธอเมื่อได้เห็นผลงานของคราม และมองสิ่งที่เขาทำเป็นสิ่งวิเศษ โดยเฉพาะคำพูดที่ว่า “ทำไมไม่วาดให้เสร็จล่ะ” “มันไม่ได้แย่นะ” “เราชอบออก วาดต่อเถอะ” ก็กลายเป็นน้ำทิพย์โสมใจคนที่กำลังหมดหวังให้กำลังใจคนอื่นครั้ง และความนึกคิดของครามที่ว่า “สิ่งที่เขารับรู้อยู่นี้จะเป็นความจริง ความจริงที่สั่นโลกของครามอีกครั้ง เหมือนตอนคิดถึงแม่ในคืนดาวเต็มฟ้า รอยยิ้มตื้นตันจุดประกายในใจคราม ให้ความหวังส่องสว่างเรื่องราว” คือสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านสัมผัสได้ถึงความตื้นตันในใจของครามเมื่อมีใครสักคนมอบความรักความหวังให้ด้วยใจอันบริสุทธิ์

4.1.1.3 ความขาดการยอมรับ ผู้วิจัยให้ความหมายความขาดการยอมรับ ว่าหมายถึงการไม่ได้รับการยอมรับ ความสนใจ ไม่มีสถานภาพ ไม่มีชื่อเสียงเป็นที่กล่าวขาน และไม่เป็นที่ชื่นชมยินดี มีความต้องการที่จะได้รับความยกย่องชมเชยในสิ่งที่เขากระทำ ซึ่งทำให้รู้สึกว่าคุณค่าความสามารถของตนได้รับการยอมรับจากผู้อื่น จากนั้นขยายทั้ง 9 เรื่อง ผู้เขียนสร้างตัวละครเอกที่ต้องการการยอมรับอย่างชัดเจนไว้ 2 เรื่อง คือ เรื่อง ขวดยกคนอยู่หน้าใจ และเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างเรื่อง *ขวดคนอยู่ไหน* ใด มานำเสนอให้เห็นแนวคิดเรื่องความขาดการยอมรับ เรื่องนี้ผู้เขียนเริ่มต้นเรื่อง ณ ดินแดนที่ชื่อว่า อักษราพิภพ อันเป็นที่อยู่ของสมาชิก 44 ชีวิต คือ กอไก่ จนถึง สอนกสุก แต่แล้ววันหนึ่งเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้พิภพปั่นป่วน คือ ขอขวด และ คอคน หายไปจากบ้าน ดังความว่า

“นี่ ปอปลา ลั่นไปเยี่ยมเพื่อนของเรามา แต่ไม่เจอตัว ไม่รู้หายไปไหน” บอโบไม่เริ่มเข้าประเด็น

“ใครหรือ”

“ขอขวดกับคอคน”

“โอ ขอขวดกับคอคนหรือ เธอไม่ต้องไปหาทั้งสองตัวให้เสียเวลาหรอก พวกมนุษย์ไม่เอาทั้งสองไปใช้ตั้งนานแล้ว”

“ฉัน ไม่ได้หมายความว่าเธอถูกมนุษย์นำไปใช้หรือเปล่า แต่ฉันหมายถึงว่าตัวเขาทั้งสองไม่อยู่บ้าน”

(ชัยกร หาญไฟฟ้า, 2561: 15)

จากคำพูดของปอปลาที่ว่า “โอ ขอขวดกับคอคนหรือ เธอไม่ต้องไปหาทั้งสองตัวให้เสียเวลาหรอก พวกมนุษย์ไม่เอาทั้งสองไปใช้ตั้งนานแล้ว” ช่วยชี้ให้เห็นว่าเพราะขอขวดกับคอคน น้อยใจที่มนุษย์ไม่ยอมใช้งานพวกเขา แต่เลือกจะใช้งาน ขอไข่ กับ คอควาย มากกว่า เมื่อเห็นว่าตัวเองไร้ค่า หมดความสำคัญ จึงนำมาสู่การหนีออกจากบ้าน แต่นับว่าโชคดียิ่งที่ทั้งสองคนมีเพื่อนร่วมอักษราพิภพ ที่รักพวกเขอย่างจริงใจ สมาชิกที่เหลือจึงช่วยกันออกเดินทางตามหาเพื่อพาทั้งสองคนกลับบ้าน เมื่อได้พบกันอีกครั้งเหล่าผู้กล้าก็ช่วยกันพาให้ขอขวดกับ คอคนเกิดความมั่นใจ และตระหนักในความสำคัญของตัวเองอีกครั้ง จนยอมกลับอักษราพิภพ ดังความว่า

“ทำไมต้องตามหาตัวข้าทั้งสอง ในเมื่อข้าไม่ได้ถูกใช้งานเหมือนพยัญชนะตัวอื่น ถึงคงอยู่แต่ก็เหมือนไม่มีตัวตน” คอคนพูดไปน้ำตาซึมไป

“ก็อย่างที่ทอทหารบอกไง เรามีก้นอยู่สี่สิบสี่ตัว ไม่ควรจะมีตัวใดหายไปไม่ว่าจะถูกใช้หรือไม่ คุณค่าของพวกเราทุกตัวอยู่ที่การมีตัวตนอยู่ ต่างหาก ไม่สำคัญเลยว่ามนุษย์จะใช้หรือไม่ใช้ แต่ถ้าเธอพยายามสลายตัวเองด้วยการหนีมาอยู่แถวเราโคดเคียวอย่างนี้ ไม่นานเธออาจจะหายไปจากการรับรู้ของมนุษย์จริง ๆ ก็เป็นไปได้” ลอลิงยังคงพูดเข้าทำเข้าที่ต่อไป

ขอขวดกับคอคนนั่งอึ้งไปชั่วขณะ

“เจ้าทั้งสองพูดมาก็มีเหตุผล แต่มันก็เป็นเพียงคำพูดของเจ้า ใครจะรู้ว่ามนุษย์คิดอย่างไร” ขอขวดยังคงจิตใจสงสัย

ทอทหารนึกถึงเหตุการณ์ที่เขาได้ประสบด้วยตัวเองและจากที่ได้พูดคุยกันระหว่างเหล่าผู้กล้าที่กลับไปปรวมกันที่อักษราพิภพหลังพลัดหลงกันแล้วเขาจึงคิดว่าตนเองควรที่จะพยายามสื่อสารใจความสำคัญของแต่ละเหตุการณ์ให้เพื่อนผู้หลงผิดทั้งสองรับรู้และเข้าใจ

“ตอนที่พวกข้าไปสืบหาร่องรอยของพวกเจ้าที่พิภพภักษ์ภาษาไทยและได้ข้ามมิติไปยุคสมัยจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เจ้ารู้หรือไม่ว่าพวกเราถูกเลิกใช้ตั้งหลายตัว แต่ในที่สุดพวกเรา ก็กลับคืนมาอยู่รวมกันครบสี่สิบสี่ตัวจนได้ นี่เป็นการยืนยันวัฒนธรรมภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยเป็น

ธรรมดา นอกจากนั้นพวกเขายังหลงไปยังปรณัยพิภพซึ่งเป็นภพที่มีพญานาคราชอื่นใดก็ไม่มีมีความหมายเลย พวกข้าจึงได้เรียนรู้ว่าคุณค่าความสำคัญของแต่ละที่แต่ละภพไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

(ชัยกร หาญไฟฟ้า, 2561: 184)

จากบทสนทนาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ความรักและความเอาใจใส่กันและกันของชาวอักษราพิภพ ช่วยเติมเต็มความขาดให้แก่นคนที่คิดว่าตนกำลังไร้ค่า หมดความสำคัญได้ ดังที่ลอลิงจอมชนกล่าวไว้ว่า “ก็อย่างที่คุณทอหารบอกไว้ เรามีกันอยู่สี่สิบสี่ตัว ไม่ควรจะมีตัวใดหายไปไม่ว่าจะถูกใช้หรือไม่ คุณค่าของพวกเราทุกตัวอยู่ที่การมีตัวตนอยู่ต่างหาก ไม่สำคัญเลยว่ามนุษย์จะใช้หรือไม่ใช้” ซึ่งลอลิงเอง ครั้งหนึ่งก็ไม่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในอักษราพิภพ แต่เขาก็พยายามพิสูจน์ให้ทุกคนเห็นว่าตนเองมีค่า ผ่านการช่วยตามหาเพื่อน 2 คนที่หายไป รวมถึงคำพูดของทอหารที่เน้นย้ำความสำคัญของแต่ละตัวอักษร ทั้งสองคนจึงเข้าใจความหมายที่แท้จริงของการมีชีวิตอยู่ จนในที่สุดก็ยอมกลับคืนสู่อักษราพิภพเพื่อจะอยู่ด้วยกันจนครบทั้ง 44 คนดังเดิม

4.1.2 แนวคิดเรื่อง “ความเมตตากรุณา” พบว่าผู้เขียนมีการนำเสนอผ่านตัวละครเอกที่แวดล้อมตัวละครเอก และนำเสนอหลากหลายรูปแบบ เช่น ความเมตตากรุณาระหว่างพ่อแม่อุค ระหว่างชายหลาน ระหว่างพี่น้องร่วมสายโลหิต ระหว่างญาติ ระหว่างเพื่อน และระหว่างมนุษย์กับสัตว์

ขอยกตัวอย่างจากเรื่อง *เสียงเดือนจากหุบครุฑไฟ* ในช่วงเหตุการณ์ที่เดือนแรม (ตัวละครเอก) กับมานะศักดิ์ (เพื่อนสนิทเดือนแรม) ไปเจอองวิทย์ หนึ่งในสมาชิกกลุ่มเด็กเกรของห้องที่เคยทำร้ายพวกเขาด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา กำลังประสบอุบัติเหตุ และถูกจักรยานล้มทับร่างอยู่ ทั้งสองก็รีบวิ่งเข้าไปช่วย โดยไม่ได้สนใจว่าคนที่อยู่ตรงหน้าคือศัตรู ดังความตอนหนึ่งว่า

“เป็นไงบ้างองวิทย์” เดือนแรมถามด้วยความเป็นห่วง

“ขาหัก” องวิทย์บอกเสียงสั่น เดือนแรมจับเท้าเขาเหยียดออกมาเบา ๆ เขาถึงกับร้องลั่น

“มานะศักดิ์ หาไม้คานมาให้ท่อนหนึ่งเร็ว” เขาวิ่งบอก มานะศักดิ์หยิบท่อนไม้ขนาดข้อมือ

ยาวประมาณสองจากกริมสนามกีฬาส่งให้ เดือนแรมถอดเสื้อกอดกลมน้ำตาลของตัวเองมาพันตามขาขององวิทย์ไว้ นี่เป็นครั้งแรกที่เขาได้นำความรู้จากวิชาลูกเสือมาใช้ผิดถูกอย่างไรเขาไม่รู้ แต่มันก็ทำให้องวิทย์เจ็บปวดน้อยลงเมื่อขยับขา

“นายไปช่วยคันท้าย จันจูเอง” เดือนแรมบอกเพื่อน

“บั่นไปก็ได้” องวิทย์พูดขึ้น

“ฉันกับเดือนแรมปั่นจักรยานไม่เป็น เราไม่มีจักรยาน” มานะศักดิ์พูดเสียงดังพร้อมกับดัน

ท้ายจักรยานเต็มแรง จักรยานเคลื่อนตัวออกไปทันที แม้ล้อจะเบียดอยู่กับบั้งโคลนก็ตาม

(กร ศิริวัฒน์, 2560: 61)

จากความข้างต้น ผู้เขียนสร้างตัวละครเดือนแรมกับมานะศักดิ์ให้เป็นคนมีน้ำใจ มีความรักความสงสารเพื่อนที่กำลังเดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือ จากตัวอย่างแม้ว่าทั้งสองคนจะปั่นจักรยานไม่เป็น แต่ก็พยายามช่วยกัน

จึงช่วยกันดันให้รถเคลื่อนไปข้างหน้าเพื่อพายวงวิทย์ไปส่งโรงพยาบาลอย่างปลอดภัยที่สุด เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าเด็กทั้งสองคนเป็นผู้ที่มีจิตใจดีเป็นพื้นฐาน เพราะหากเป็นคนที่ไม่รักใคร่ ความสงสารผู้อื่นแล้ว คงไม่มีทางช่วยศัตรูอย่างแน่อน และจากเหตุการณ์นี้เองก็ช่วยนำพาความรัก ความเข้าใจ การอภัย และให้โอกาสกันระหว่างเพื่อนกลับคืนมาอีกครั้ง

4.2 แนวคิดย่อย จากนวนิยายสำหรับเยาวชนที่นำมาศึกษาทั้ง 9 เรื่อง พบแนวคิดย่อยที่ปรากฏซ้ำในนวนิยายบางเรื่องอยู่ 2 แนวคิด คือ แนวคิดเรื่องครอบครัว และแนวคิดเรื่องธรรมชาติ

4.2.1 แนวคิดเรื่อง “ครอบครัว” ผู้เขียนนำเสนอว่าครอบครัวมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการกำหนดความคิด และพฤติกรรมของลูก พ่อแม่มีหน้าที่สำคัญในการอบรมสั่งสอน และเป็นต้นแบบที่ดี ทั้งด้านความคิด คำพูด และการกระทำ ในทางกลับกันถ้าพ่อแม่บกพร่องต่อหน้าที่ก็จะทำให้ครอบครัวเกิดปัญหา และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงก็คือลูก

จากนวนิยายทั้ง 9 เรื่องพบการนำเสนอภาพพ่อแม่ที่ดี ทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง เจ้าเอย...เจ้ากรงหัวจุก เรื่อง เสียงเคียนในเสียงหวูดรถไฟ เรื่อง เด็กชายผู้ระบายสีฟ้าไม่เป็น เรื่อง วันเกิดของเค้าโมง และ เรื่อง ช้างบิน ส่วนนวนิยายที่นำเสนอความบกพร่องในหน้าที่ของพ่อแม่อย่างชัดเจนคือ เรื่อง วันเกิดของเค้าโมง และเรื่อง เด็กชายผู้ระบายสีฟ้าไม่เป็น ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างแม่ที่ดี จากเรื่อง เสียงเคียนในเสียงหวูดรถไฟ ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดนี้ผ่านตัวละครแม่ของตัวละครเอกคือ “เคียนแรม” เด็กชายกำพร้าพ่อที่อาศัยอยู่กับแม่แค่สองคน แม้ว่าแม่จะเป็นเพียงช่างเย็บผ้าฐานะไม่ร่ำรวยแต่เคียนแรมก็มีความสุขเพราะแม่ดูแลเคียนแรมอย่างดีและสั่งสอนแต่สิ่งที่ดีให้เสมอ ดังความตอนหนึ่งว่า

เคียนแรมตื่นเมื่อแม่เตรียมข้าวเตรียมแกงและของหวานไว้ใส่บาตรพร้อมแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างวางอยู่บนโต๊ะเหล็กพับริมถนนหน้าบ้าน ประตูเหล็กพับลูกเลื่อนไปจนสุดขอบผ้าทั้งสองข้าง เขารีบล้างหน้าแล้วออกมายืนรอใส่บาตรพร้อมแม่ทุกวันเพื่ของที่จริงแม่อยากให้เราใส่บาตรทุกวัน เพราะการใส่บาตรทำให้จิตใจผ่องใส ผิดกับคนรู้จักการให้ด้วยใจบริสุทธิ์ แต่เขาไม่อยากตื่นเช้าทุกวัน แม้จะต้องรอให้ใส่บาตรทุกวันเพื่เขาไม่ปฏิเสธ เคียนแรมครั้งไม่ได้มากมาย เขามีความสุขอย่างประหลาดเวลาตัดบาตร จึงใส่บาตรวันเพ็ญเรื่อยมา เขาจำได้ว่าเริ่มใส่บาตรพระเมื่อตอนอยู่ชั้น ป.3 เป็นช่วงปิดเทอมปลายปีพอดี ปกติแม่จะตัดบาตรเป็นประจำวันบางวันที่มีงามซ่อมเสื้อผ้าล้างมือหรือล้างลูกค้าไว้ต้องรีบทำให้เสร็จกับบางเช้าที่แม่ตื่นสายเพราะนอนดึก

(กร ศิริวัฒน์, 2560: 15)

จากตัวบทข้างต้น เห็นได้ว่าแม่ฝึกเคียนแรมให้รู้จักการให้ด้วยใจบริสุทธิ์ผ่านการใส่บาตร ซึ่งผู้เป็นแม่รู้ว่าลูกชายไม่อยากตื่นเช้า เธอจึงใช้วิธีต่อรองให้ลูกชายใส่บาตรเฉพาะวันเพ็ญแทน ซึ่งเคียนแรมก็ยอมทำตามแต่โดยดี เพราะคิดว่าไม่มากมายอะไร แต่เมื่อทำเป็นประจำก็เริ่มติดเป็นนิสัย เขาจึงรู้สึกมีความสุขทุกครั้งที่ได้ใส่บาตรกับแม่ ในเรื่องนี้ผู้เขียนสร้างตัวละครแม่ให้มีลักษณะของแม่ต้นแบบที่ดีตลอดเรื่อง เป็นแม่ที่เลือกจะทำตัวอย่างที่ดีให้ลูกเห็นมากกว่าจะเน้นสอนผ่านคำพูดแก่เคียนแรมเพียงอย่างเดียว

ในทางกลับกันในเรื่อง *วันเกิดของเค้าโมง* ผู้เขียนก็นำเสนอด้านตรงข้ามให้เห็นว่า ถ้าพ่อแม่ให้ความสำคัญแก่ลูกไม่เท่ากัน หรือใส่ใจเรื่องตัวเองมากกว่าการรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว ครอบครัวก็จะเกิดปัญหา ผู้วิจัยยกตัวอย่างในเหตุการณ์ตอนที่ตัวละครเอกคือเค้าโมงต้องเผชิญปัญหาภายในครอบครัวอย่างหนัก และต้องการการเยียวยารักษาอย่างเร่งด่วน ผู้เขียนได้บรรยายความรู้สึกอันตื้นใจ ความสับสน ความน้อยใจ ความไม่เข้าใจ ของเค้าโมงออกมาอย่างเห็นภาพ ความว่า

*แม่รู้หรือเปล่าว่าเธอสิ้นหวัง เธอเป็นนกเค้าแมวบาดเจ็บ
น้ำตาเกือบไหล เพื่อรินสอนว่าทุกคำที่พูดกับคนในครอบครัว
มีผลกระทบทั้งนั้น ถ้าเราแรง อีกฝ่ายก็จะแรงตอบ หรือไม่ก็กลายเป็นกลัวหงอ ไม่กล้าหือถ้า
เราใช้ตัวเองเป็นศูนย์กลาง คัดสินทุกสิ่งในมุมมองของตัวเองคนเดียว คนในครอบครัวถ้าไม่คัดค้านน้อย
หนึ่ไปเลยก็คือง้อจ้าน
พ่อใจเล้า พ่อใช้ชีวิตดั่งชองน้อย ไม่รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในบ้าน
ไ่จุกใช้วิธีโกรธทุกสิ่งทุกอย่าง อาละวาดแรงจนไม่มีใครกล้ายุ่ง
นกกระดิดดูเหมือนจะไม่มีปัญหาอะไรกับใครเขา แต่จากที่เค้าโมงฟังคนอื่นมาเมื่อครั้ง
กระดิดกำลังเก็บตัวเองเข้าไปในโลกลสมมติ เค้าโมงก็เหมือนกันเพียงเธออยู่ในคนละโลก
กับน้อง*

(วันเกิดของเค้าโมง, 2561: 76-77)

จากความข้างต้นจะเห็นได้ว่า ครอบครัวของเค้าโมงมีแม่ขี้บ่น จุกจิก จู้จี้ทุกเรื่อง มักทะเลาะกับพ่อ เวลาโกรธก็ชอบใช้คำพูดบั่นทอนจิตใจของพ่อและเค้าโมง ส่วนพ่อก็มักหนีปัญหา ไม่รับรู้เรื่องใด ๆ ในบ้าน ปล่อยให้แม่จัดการ ในขณะที่พี่น้องของเธอ พี่ไ่จุกก็ชอบอาละวาดเมื่อไม่พอใจ มักทำตัวมีปัญหาจนใคร ๆ ไม่กล้ายุ่ง น้องนกกระดิดและเค้าโมงก็พาตัวเองไปอยู่ในโลกลสมมติเพราะไม่มีความสุขในโลกความจริง ผู้เขียนพยายามนำเสนอให้เห็นว่าพฤติกรรมของทุกคนมีจุดประสงค์อย่างเดียวกันคือ เพื่อหลีกเลี่ยงจากปัญหาความวุ่นวายที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว การนำเสนอปัญหานี้ขึ้นมาผู้เขียนอาจต้องการชี้ให้เห็นว่า ความเป็นครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่สมาชิกทุกคนต้องร่วมกันรักษา หากสมาชิกคนใดคนหนึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ ย่อมนำปัญหาต่าง ๆ นานาเข้ามา การหลีกเลี่ยงไม่ใช่หนทางแก้ปัญหาก็หรือประสานสัมพันธ์ที่ดี มีเพียงการพูดคุย ทำความเข้าใจ ให้อภัย และให้อีกฝ่ายกันเท่านั้น ที่จะทำให้ความเป็นครอบครัวเข้มแข็งอยู่ได้ นับว่าโชคดีที่สุดท้ายสมาชิกทั้ง 5 คนในบ้านของเค้าโมงได้หันมาปรับความเข้าใจ และพร้อมจะแก้ไขให้ดีขึ้นอีกครั้งไปด้วยกัน

4.2.2 แนวคิดเรื่อง “ธรรมชาติ” ผู้เขียนมุ่งนำเสนอว่ามนุษย์และธรรมชาติควรดำรงอยู่ร่วมกันด้วยความเกื้อกูล กล่าวคือเมื่อมนุษย์ต้องพึ่งพาธรรมชาติก็ควรเรียนรู้ที่จะรักษามากกว่าทำลายธรรมชาติ และสร้างความตระหนักให้ผู้อ่านที่เป็นเด็กและเยาวชนรู้สึกรัก ห่วงแหน และไม่เบียดเบียนธรรมชาติ รวมถึงสิ่งมีชีวิตทุกชนิดบนโลกใบนี้

จากนวนิยายทั้ง 9 เรื่อง พบการนำเสนอแนวคิดเรื่องธรรมชาติไว้อย่างชัดเจน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง *เจ้าเออย...เจ้ากรงหัวจุก* เรื่อง *ริมคลองนั้นมีผมกับเป็ด* และเรื่อง *ช้างบิน* จากเรื่อง *ริมคลองนั้นมีผมกับเป็ด* ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิด

เรื่องธรรมชาติไว้ในเหตุการณ์ตอนที่หยกเล่าถึงระบบนิเวศในกรงตาข่ายงัดเปิดของตัวเอง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญ
ของระบบนิเวศ ดังความว่า

*ลูงเคยว่าระบบนิเวศเป็นเรื่องสำคัญ หากโลกเราสูญเสียระบบนิเวศ
ธรรมชาติก็จะเสียสมดุล สิ่งมีชีวิตจะอยู่ไม่ได้ แมลงกลบแมลงกระซอนกินไข่เปิด เปิดก็กินแมลงอีกที่
พวกแมลงดูเหมือนเป็นฝ่ายเสียเปรียบ แต่ธรรมชาติก็ได้สร้างพวกมันให้มีปริมาณมากกว่าสัตว์ทุกชนิด
ในโลก*

(คปเพลิง สราญ, 2561: 24-25)

จากตัวบทข้างต้น แสดงให้เห็นว่าระบบนิเวศเป็นสิ่งที่สำคัญ ดังประโยคที่ว่า “ลูงเคยว่าระบบนิเวศเป็นเรื่อง
สำคัญ หากโลกเราสูญเสียระบบนิเวศ ธรรมชาติก็จะเสียสมดุล” เมื่อผู้อ่านซึมซับความหมายของสิ่งที่หยกนำเสนอ
ก็จะตระหนักถึงความสำคัญของระบบนิเวศ และช่วยกันดูแลให้ธรรมชาติเกิดความสมดุล ด้วยวิธีการง่าย ๆ เช่นที่ผม
(ตัวละครเอก) แชะไข่เปิดในกรงออกมากองรวมกันไว้ที่ริมรั้วนอกบ้าน เพื่อให้แมลงกระซอนและแมลงกลบมาซุก
ซ่อนอยู่ใต้กองไข่เปิด และพวกมันเองก็จะกลายเป็นอาหารของเปิดและเป็นเหยื่อตกปลาในที่สุด นอกจากนี้ในเรื่อง
ข้างบน จันทรงสี ก็ยังได้มีการนำเสนอให้เห็นว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นเรื่องสำคัญเช่นกัน ผ่านเหตุการณ์
ตอนที่สัตว์ได้ท้องทะเลพูดคุยกันเกี่ยวกับอันตรายที่ได้รับจากมนุษย์ ดังความว่า

“พลาสติกแก้วอุจขวด	คนทิ้งพรวดลงทะเล
ลอยกว้างกว้างชวนเซ	ไม่ย่อยหายสลายไป
พิษร้ายกระจายทั่ว	บาดถึงตัวถึงข้างใน
โชคร้ายกลืนลงไป	ต้องขาดใจทรมาน
หมึกปูปลากุ้งเต่า	ล้วนทนเอาน่าสงสาร
ไม่ตายก็พิการ	ภัยรอบด้านเพราะมือใคร
รู้ไว้อย่ามั่งง่าย	เที่ยวทำลายถิ่นอาศัย
ระรานบ้านหลังใหญ่	ของพวกเราชาวทะเล

(จันทรงสี, 2559: 78)

จากความข้างต้น ข้อความที่ว่า “พลาสติกแก้วอุจขวด คนทิ้งพรวดลงทะเล” “โชคร้ายกลืนลงไป
ต้องขาดใจทรมาน หมึกปูปลากุ้งเต่าล้วนทนเอาน่าสงสาร ไม่ตายก็พิการ ภัยรอบด้านเพราะมือใคร” น่าจะเป็นความ
ตั้งใจของผู้เขียนที่จะนำเสนอให้เห็นว่ามนุษย์มีส่วนสำคัญในการทำร้ายทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้สัตว์ทะเล
ได้รับบาดเจ็บ และหากเหตุการณ์นี้ส่งผลกระทบต่อความคึกคักใจผู้อ่านก็น่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใน
โลกแห่งความเป็นจริงกล่าวคือเหตุการณ์กระทำที่เป็นการเบียดเบียนเพื่อนร่วมโลก

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์แนวคิดของนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว รางวัลชนะเลิศ พ.ศ.2551 – พ.ศ. 2560 จำนวนทั้งสิ้น 9 เรื่อง พบแนวคิดหลักร่วมกัน 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเรื่องความขาด และแนวคิดเรื่องความเมตตากรุณา ส่วนแนวคิดย่อยที่พบร่วมกันในนวนิยายบางเรื่อง มี 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเรื่องครอบครัว และแนวคิดเรื่องธรรมชาติ ข้อที่น่าสนใจคือ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 – พ.ศ.2560 (ระยะเวลา 10 ปี) แต่พบว่าปัญหาเดิม ๆ ที่ว่าด้วยภาวะความขาด เช่น ลูกขาดพ่อ ขาดแม่ หรือขาดทั้งคู ปัญหาเด็กพิการ ฯลฯ ก็ยังคงอยู่กับเด็กและเยาวชนซึ่งที่มาของปัญหาที่อาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น พ่อแม่มีลูกเมื่อไม่พร้อม พ่อแม่ต้องไปทำมาหากินต่างถิ่นต่างที่จึงต้องฝากลูกไว้กับญาติ ไกลชิด หรือมีเหตุแห่งความพลัดพรากอื่น สิ่งเหล่านี้จึงนำไปสู่ภาวะที่เรียกว่า “ความขาด” อย่างไม่อาจเลี่ยง และนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ในลักษณะลูกโซ่ เช่น การมองไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง ขาดความมั่นใจเมื่อเอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับเพื่อนหรือครอบครัวอื่นที่สมบูรณ์พร้อมกว่า แต่ก็นับเป็นความน่าสนใจที่ผู้เขียนทุกคนได้มีการแนะหนทางแก้ไขหรือเยียวยาปัญหาความขาดนี้ไว้ในนวนิยายของตน แม้ว่า “ความเมตตากรุณา” จะไม่ใช่แนวทางแก้ปัญหามาแบบเบ็ดเสร็จ แต่อย่างน้อยก็ทำให้คนที่ต้องเผชิญกับปัญหาได้เรียนรู้ว่า ตนเองยังมีค่าแก่คนรอบข้าง ทั้งยังเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ลุกขึ้นมาทำให้กายใจเข้มแข็งอีกครั้ง กล้าสู้อุปสรรค และสำคัญที่สุดคือพวกเขาพร้อมจะเติบโตเป็นคนดี เพราะเชื่อมั่นว่าถึงแม้ตนเองจะไม่สมบูรณ์พร้อม แต่ก็พร้อมจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นให้ดีที่สุด ในส่วนของแนวคิดย่อย 2 แนวคิด คือแนวคิดเรื่องครอบครัว และแนวคิดเรื่องธรรมชาตินั้น สะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวมีส่วนสำคัญในการกำหนดความคิด ละพฤติกรรมดี-เลวของเด็ก ถึงแม้เด็กบางคนจะมีปัญหาความขาด ก็จะมีโอกาสเติบโตเป็นบุคลากรที่ไร้คุณภาพได้ยาก เนื่องจากพวกเขายังคงได้รับการดูแลเอาใจใส่ และอบรมสั่งสอนจากคนในครอบครัว หรือคนรอบข้าง จนสามารถก้าวข้ามทุกปัญหาความขาดไปได้ ส่วนแนวคิดเรื่องธรรมชาติ จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาธรรมชาติกำลังถูกทำลายโดยมนุษย์เป็นสิ่งที่นักเขียนบางคนค่อนข้างให้ความสำคัญ จึงได้นำเสนอให้เห็นทั้งปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไขไปพร้อมกัน นับว่าวรรณกรรมได้ทำหน้าที่เป็นทั้งคันฉ่องและโคมฉายให้มนุษย์ได้ตระหนักถึงปัญหาธรรมชาติที่มีตนเองเป็นต้นตอสำคัญ และจะได้หันมาช่วยกันรักษาธรรมชาติให้กลับมามีดังเดิม

6. กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สารทิ ขาวดี ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งบทความฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

7. เอกสารอ้างอิง

กร ศิริวัฒน์. (2560). *เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
 คบเพลิง สราญ. (2561). *ริมคลองนั้นมีผมกับเป็ด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

- จันทร์ังลี. (2561). *วันเกิดของเค้าโมง*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ชัยกร หาญไฟฟ้า. (2561). *ขวดยคนอยู่หนใด*. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- รุจรวี นาเอก. (2561). *เด็กผู้ขายระบายสีฟ้าไม่เป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- โตมประภัสร์ ชันธุ์สุวรรณ. (2560). *หมา (อยู่) วัด*. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- อรเกษม รอดสุทธิ. (2559). *ช้างบิน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.